

FIRMY RODZINNE U PROGU KRYZYSU WYWOŁANEGO PANDEMIĄ KORONAWIRUSA

Pandemia koronawirusa już dzisiaj wywiera ogromny wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarek na całym świecie. Kwarantanna, zamknięcie granic, obciążenie systemu opieki zdrowotnej i innych służb państwa, problemy z dostarczaniem towarów, wygaszanie działalności gospodarczej, wymuszona praca zdalna – to tylko niektóre wyzwania potwierdzające nadzwyczajność zaistniałej sytuacji. Niewątpliwie w miarę rozwoju wydarzeń, skala oraz skutki kryzysu będą coraz bardziej odczuwalne dla każdego z nas. Dlatego w obecnej sytuacji fundamentalne znaczenie ma natychmiastowa i stanowcza reakcja władz państwa. Działania te z jednej strony powinny być spokojne, przemyślane i zdecydowane, z drugiej – kompleksowo uwzględniać wszystkie możliwe aspekty kryzysu. Właściwe zdefiniowanie zagrożeń oraz ich skali jest niemożliwe bez dokładnego monitorowania i prognozowania sytuacji, a także konsultacji ze środowiskiem eksperckim, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

Jako najstarsza i największa organizacja zrzeszająca polskie firmy rodzinne, jesteśmy zobowiązani zabrać głos w tej trudnej dla wszystkich sytuacji, zwłaszcza nas, Przedsiębiorców Rodzinnych. Rozumiejac i szanujac priorytetowosc dzialan rządu, a mianowicie zadbanie o zdrowie publiczne i ograniczenie liczby zachorowan, a także konieczność opracowania pakietu rozwiązań kryzysowych – wstrzymaliśmy się od przedterminowej reakcji i apeli. Doceniamy zaangażowanie władz państwa w przygotowanie planu działań dla ratowania gospodarki, popieramy także starania Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców skierowane na wsparcie przedsiębiorców zagrożonych kryzysem. Niemniej jednak, po przedstawieniu przez Pana Prezydenta i Prezesa Rady Ministrów RP głównych założeń tzw. pakietu osłonowego dla przedsiębiorców, a następnie tzw. Tarczy Antykryzysowej przygotowanej przez Ministerstwo Rozwoju – musimy jednoznacznie stwierdzić: TO NIE WYSTARCZY! Polskie firmy rodzinne wołają o pomoc! Liczymy na kompleksowe i odważne rozwiązania, które pozwolą zminimalizować skutki tej nadzwyczajnej sytuacji oraz pomogą szybciej wyjść z kryzysu.

W konsultacji ze środowiskiem przedsiębiorców, zarząd stowarzyszenia Inicjatywa Firm Rodzinnych **opracował propozycje rozwiązań do tzw. specustawy antykryzysowej** skierowanej na wsparcie polskich przedsiębiorców. Dla przejrzystości główne założenia pogrupowaliśmy tematycznie:

1. Zabezpieczenie płynności finansowej firm

- a. Zawieszenie płatności składek na ZUS na okres 3-6 miesięcy, bez wliczania tego w okres składkowy. Odroczenie płatności składek, nawet przy rozłożeniu na raty nie rozwiązuje problemu;
- b. Wstrzymanie na okres 3-6 miesięcy poboru zaliczek z tytułu podatku dochodowego dla mikro i małych przedsiębiorstw;
- c. Przesunięcie na okres 3-6 miesięcy płatności podatków VAT, CIT, PIT i innych;
- d. Uruchomienie szybkiego dostępu do finansowania na preferencyjnych warunkach (np. tanie, łatwo i szybko dostępne kredyty obrotowe);
- e. Zabezpieczenie mikro i małych przedsiębiorstw jako najbardziej narażonych na ryzyko wynikające z pandemii i kryzysu gospodarczego;
- f. Bezpośrednie wsparcie oraz ułatwienia dla branż najbardziej zagrożonych przez kryzys: turystyka, hotelarstwo, gastronomia, lekki przemysł, branża organizacji wydarzeń i wyjazdów biznesowych i inne;

- g. Wprowadzenie przez BGK pakietu gwarancji kredytowych dla przedsiębiorstw;
- h. Zawieszenie stosowania przepisów o zatorach płatniczych oraz dalsza nowelizacja norm prawnych w tym zakresie;
- i. Uwolnienia środków pieniężnych z kont split payment VAT;
- j. Ułatwienia w zakresie zwrotu podatku VAT;
- k. Czasowe obniżenie stawek VAT celem obniżenia cen i zwiększenia popytu;
- l. Czasowe zawieszenie spłaty odsetek i rat kredytów oraz leasingów;
- m. Wsparcie od samorządów – zawieszenie w płaceniu czynszu lub dzierżawę terenu, podatku od nieruchomości, rozłożenie tych opłat na raty lub umorzenie odsetek od nich;
- n. Zabezpieczenia przed odpowiedzialnością za niezrealizowanie umów;
- o. Objęcie wsparciem osłonowym osób samozatrudnionych oraz pracujących na podstawie umów cywilno-prawnych;

2. Ochrona pracowników i utrzymanie zatrudnienia

- a. Wsparcie przedsiębiorców w sytuacji zawieszenia działalności gospodarczej m.in. poprzez częściowe pokrycie kosztów wynagrodzenia pracowników, zwolnienie wynagrodzeń z podatku dochodowego oraz składek ZUS;
- b. Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników w czasie przestoju ekonomicznego lub obniżenie wymiaru czasu pracy;
- c. Pokrycie przez ZUS wynagrodzenia chorobowego dla pracowników objętych obowiązkową kwarantanną;
- d. Aktualizacja Kodeksu Pracy – umożliwienie pracodawcom i pracownikom swobodnego ustalania trybu wykonywania pracy, w tym pracy zdalnej;
- e. Zawieszenia obowiązku lub automatyczne przedłużenie badań lekarskich dla pracowników, skoro nie działa medycyna pracy;
- f. Ułatwienie zatrudniania obcokrajowców: przedłużenie oświadczeń o zatrudnieniu, uproszczony i przyspieszony tryb wyrobienia Kart Pobytu i zezwoleń na pracę;
- g. Wprowadzenie kont czasu pracy – umożliwienie elastycznego ustalania czasu pracy;
- h. Nowelizacja przepisów dotyczących ewidencji czasu pracy, ułatwiająca pracę zdalną;
- i. Zwolnienie z wpłat na PPK po stronie pracodawcy i pracownika na okres 3-6 m-c;
- j. Uwzględnienie agencji pracy tymczasowej w działaniach osłonowych;

3. Ułatwienie bieżącego funkcjonowania przedsiębiorców

- a. Szeroko pojęta deregulacja upraszczająca prowadzenie biznesu w czasie kryzysu – przegląd procedur i wymagań do przedsiębiorców;
- b. Odroczenie terminów wejścia w życie nowych zobowiązań sprawozdawczo-administracyjnych i obciążeń podatkowych dla przedsiębiorców do końca 2020, m.in.: nowej matrycy stawek VAT, progu minimalnej rentowności dla PGK, poboru podatku u źródła, wdrożenia nowych PPK, podatku cukrowego, podatku od sprzedaży detalicznej;
- c. Zawieszenie wszystkich terminów procesowych;
- d. Umożliwienie załatwiania spraw biurowych drogą elektroniczną;
- e. Czasowe zawieszenie kontroli organów podatkowych oraz wstrzymanie stosowania sankcji przewidzianych w kodeksie karnym-skarbowym;
- f. Zawieszenie raportowania schematów podatkowych;

- g. Odroczenie terminów na złożenie wszelkich deklaracji i zeznań podatkowych;
- h. Wydłużenie terminów składania obowiązkowych sprawozdań finansowych, rozliczenia rocznego CIT-8, informacji o cenach transferowych TP-R;
- i. Przedłużenie wszystkich koncesji, certyfikatów i zezwoleń;

Dla nas, przedsiębiorców rodzinnych, firma jest głównym, a często jedynym źródłem utrzymania rodziny. To my, majątkami swoimi i swoich rodzin ponosimy pełne ryzyko związane z prowadzeniem biznesu. Tego ryzyka nie ponoszą ani rządzący, ani pracownicy. Poza tym, jako pracodawcy milionów Polaków ponosimy odpowiedzialność za rodziny osób, które zatrudniamy. Dlatego wspólnym interesem nas wszystkich jest zachowanie ciągłości funkcjonowania naszych biznesów. Przedsiębiorczość rodzinna jest „solą polskiej gospodarki”. To z nią związana jest przyszłość i dobrobyt naszego kraju.

Pakiet osłonowy należy pilnie dopracować i rozbudować, a deklaracje rządu powinny być odzwierciedlone w konkretnych projektach aktów prawnych. Wypracowane rozwiązania powinny być dopasowane do potrzeb i zadbać o interes w równym stopniu państwa, przedsiębiorców i pracowników. **Skutki tej nadzwyczajnej sytuacji powinniśmy ponosić wszyscy solidarnie, a nie kosztem wybranej grupy.** Decyzje na skalę makro należy podejmować w oparciu o głosy mikro. Dlatego wsparcie dla przedsiębiorców i pracowników będzie efektywne tylko wtedy, jeśli zostanie przygotowane w odpowiedzi na ich potrzeby i zagrożenia.

Wprowadzenie wszystkich powyższych punktów oczywiście nie rozwiąże w pełni problemów wynikających z kryzysu, pomoże jednak przedsiębiorcom przetrwać trudne czasy, płynniej i szybciej odbudować swoją działalność. Pomimo konkretnych rozwiązań prawno-podatkowych oraz bezpośredniego wspierania przedsiębiorców, żeby podołać kryzysowi niezbędna jest **racjonalizacja wydatków państwa, audyt posiadanych aktywów i zasobów**, a także **minimalizacja deficytu budżetu**. Należy **zredukować straty oraz znaleźć oszczędności**, aby wesprzeć gospodarkę w trakcie recesji. W tym kontekście istotne znaczenie ma **zwiększenie efektywności polityki socjalnej**, a mianowicie przeprowadzenie dokładnej analizy funkcjonującego systemu świadczeń, przejrzanie obietnic związanych z podwyżką płacy minimalnej, wypłacania dodatkowych emerytur oraz innych zasiłków socjalnych. Alternatywnym i efektywniejszym rozwiązaniem socjalnym jest rezygnacja z opodatkowania emerytur i zwiększenie kwoty wolnej od podatku.

Dla złagodzenia kryzysu niezbędna jest również współpraca międzynarodowa, przede wszystkim na poziomie Unii Europejskiej. Należy niezwłocznie zainicjować na forum unijnym **utworzenie funduszu ratunkowego dla gospodarek państw członkowskich, w szczególności dla sektora MŚP**. W celu przeprowadzenia transformacji i dostosowania się do nowych warunków funkcjonowania, przedsiębiorcy potrzebują wsparcia od rządów i wspólnoty. Wewnątrz kraju należy zintensyfikować współpracę władz centralnych i samorządów skierowaną na wspieranie przedsiębiorców oraz zwiększenie inwestycji lokalnych. **Oprócz działań bieżących konieczny jest plan stymulacji gospodarki po okresie zapaści oraz wprowadzenie środków zapobiegawczych na wypadek przedłużenia obecnego lub nadejścia nowego kryzysu.**

W trakcie pandemii nie można zapominać o **zabezpieczeniu infrastruktury krytycznej** (m.in. energetyki, telekomunikacji, transportu, produkcji i dystrybucji żywności). Potrzebne jest wsparcie i modernizacja tych sektorów gospodarki. Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie **sprawnego funkcjonowania handlu i transportu** – w tym zakresie niezbędna jest nowelizacja i

złagodzenie odpowiednich norm prawnych lub wprowadzenie czasowych rozwiązań na czas stanu epidemii. Zasadne wydają się ułatwienia w sprzedaży produktów na odległość, uproszczenie kontroli celnej na granicach dla niezbędnych towarów, a także czasowe zawieszenie stosowania ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele. Wsparcia ze strony Państwa potrzebuje również **krajowa produkcja leków i innych produktów medycznych**, w szczególności innowacyjnych.

Pierwsze dni stanu zagrożenia epidemicznego oraz wymuszone wygaszenie aktywności gospodarczej już dzisiaj odzwierciedla się w **spadku zarówno popytu, jak i podaży**. Panująca w społeczeństwie niepewność oraz kontrolowana panika przekształcają się w oszczędzanie oraz rezygnację z pewnych wydatków. Przedłużenie obecnej sytuacji może spowodować pogłębienie recesji i utrudnić wyjście z kryzysu. Dlatego warto jeszcze raz podkreślić znaczenie bieżącego **monitorowania sytuacji oraz prognozowania krótko- i średnioterminowych skutków dla gospodarki**. Natychmiast podjęte działania mają umożliwić maksymalne **skrócenie okresu uziemienia aktywności gospodarczej** i szybkiego przywrócenia normalnego trybu funkcjonowania.

Na tym etapie nikt nie jest w stanie realnie przewidzieć skali zagrożeń wynikających z pandemii koronawirusa lub z jakąkolwiek pewnością oszacować dalszą sekwencję zdarzeń. Pomimo to, niezbędna jest szybka reakcja Państwa oparta o przemyślaną strategię działań oraz konsolidację sił społeczeństwa, biznesu i władz. Dalsze działania natomiast powinny być skierowane nie tylko na zniwelowanie gospodarczych i społecznych skutków pandemii, ale również przygotowanie do szybkiej odbudowy państwa po kryzysie. **Dlatego apelujemy o wsłuchiwanie się w głosy przedsiębiorców i współdziałania dla dobra naszego kraju.**

Łączymy, by budować!

Warszawa, 20 marca 2020 roku

Ewa Sobkiewicz

Prezes Zarządu

Stowarzyszenia Inicjatywa Firm Rodzinnych